

Jaarverslag van de Stichting Fries Scheepvaart Museum 2014

Inleiding

In 2014 had het museum bijna net zoveel bezoekers als het jaar er voor. Ook nu de verbouwing van het museum al weer een aantal jaren achter ons ligt, blijven de bezoekersaantallen op peil. Dit is vooral te danken aan het hoge activiteitsniveau: aantrekkelijke tentoonstellingen, veel groepsontvangsten en schoolbezoeken en allerlei activiteiten in de schoolvakanties.

Personeel

In de personele sfeer waren er geen structurele wijzigingen.

Op 31 december 2014 was de personeelsbezetting als volgt:

Bettie Boersma-Dijkstra (balie en administratief werk)
Freerk Bokma (conciërge, onderhoudswerk, expositiebouw, collectiebehoud)
Alet Doornbos (balie en administratief werk)
Grytsje Feitsma (organisatie van groepsontvangsten en coördinatie vrijwilligerswerk)
Jelle Koenen (collectieregistratie en samenstellen van tentoonstellingen)
Joke Leeverink-Boorsma (huishoudelijk werk, balie en groepsontvangsten)
Thea van Niejenhuis (balie en administratief werk)
Anke Roorda (educatie)
Meindert Seffinga (directie)
Aaltje Sprik-Dijkstra (balie, financiële administratie en museumwinkel)
Jeannette Tigchelaar (collectie- en bibliotheekregistratie en onderzoeksbegeleiding)
Merijn van Veen (educatie)
Nynke Wiersma-Hansma (huishoudelijk werk)

Tijdens de zomerperiode waren twee stagiaires werkzaam in ons museum: Kirsten Kooij werkte aan de balie en Thirza Zwanenburg werkte bij de educatieve afdeling.

Vrijwilligers

Zonder vrijwilligers zouden we in het museum niet zoveel activiteiten kunnen ontplooiën. Bij groepsontvangsten zijn drie vrijwilligersgroepen actief: de cateringdames, de rondleiders en de stadsgidsen. Het E-team, dat actief is in het Kindermuseum, is in 2014 aanzienlijk uitgebreid. Tijdens weekenden worden 64 vrijwilligers bij toerbeurt ingeroosterd als suppoost of als balievrijwilliger. Ook achter de schermen zijn tal van vrijwilligers bezig met archiefwerk, de fotocollectie, PR, sociale media, schoonmaak- en restauratiewerk, koper- en zilverpoetsen, bloemen en planten, tuinen en terreinen en ga zo maar door. In totaal zijn er maar liefst 120 vrijwilligers actief in ons museum. Te veel om ze allemaal bij name te noemen. Wanneer hun uren allemaal worden opgeteld, doen ze het werk van bijna vier fulltime krachten.

Na een korte, maar slopende ziekte is onze vrijwilliger Dries Kuperus overleden. Hij begon in 1986 als lid van de bouw ploeg. Op maandagavond werkte hij mee aan de verbouwing van het pand Kleinzand 18. Na zijn pensionering werkte hij ook overdag in het museum. Op vaste tijden was hij bezig met het beschrijven van de foto's in onze collectie. Maar ook op allerlei andere gebieden was Dries inzetbaar. Flexibel, trouw, rustig en innemend. Maar bovenal een

bruggenbouwer die mensen en instanties bij elkaar bracht. Zo zorgde hij ervoor dat het Harlinger shantykoor de Skúmkoppen, waar hij met hart en ziel lid van was, optredens verzorgde tijdens de jaarlijkse Rabobank Museumdag. De laatste keer was in oktober en hij genoot met volle teugen. We zullen Dries missen.

Collectie

In 2014 werden 109 nieuwe aanwinsten toegevoegd aan de collectie. De belangrijkste aanwinsten worden beschreven in een apart hoofdstuk in dit jaarboek. De collectieregistratie wordt bijgehouden door Jelle Koenen. Nieuwe aanwinsten werden gefotografeerd door Freerk Bokma. Vrijwilligers zorgden voor het onderhoud aan de scheepsmodellen, het schoonmaken van voorwerpen, het maken van passe-partouts voor het prentenkabinet en het controleren van de standplaats van de voorwerpen. Dit is nodig voor de verhuizing van onze depotcollecties naar een nieuw te bouwen centraal depot voor de provinciaal gesubsidieerde musea.

Uit de collectie werden 48 voorwerpen in bruikleen afgestaan aan: Maritiem Museum Rotterdam (tentoonstelling "Sex and the sea"), Historisch Centrum Leeuwarden (tentoonstelling over gilden), Museum Hert fan Fryslân te Grou, Museum Stad Appingedam (tentoonstelling over zilver), Museum Stêdhûs Sleat, Fries Museum (tentoonstelling over Gerrit Vlaskamp en een tentoonstelling over zilver), Museum Huis Doorn (tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog), Bezoekerscentrum Mar en Klif te Oudemirdum, het Hannemahuis te Harlingen (tentoonstelling over de zeevaart), Veenkoloniaal Museum te Veendam (tentoonstelling over turfvaart).

Tentoonstellingen

Vier tentoonstellingen werden er georganiseerd.

- Wetter II (9 november 2013 – 2 februari 2014)
- De oudste boot van Friesland (15 februari – 15 juni 2014)
- Modelmensen, eigenaars van modelschepen in beeld (28 juni – 31 augustus 2014)
- Voor Thuis, zeemanssouvenirs uit de collectie van Albert Flonk (13 september – 30 november 2014)
- De Draaikolk (vanaf 20 december 2014)

In de expositie Wetter II, die in samenwerking met galerie De Roos van Tudor werd georganiseerd, was Friese kunst met het thema "water" te zien.

De tentoonstelling over het praamke, dat in 2006 bij Tirns werd gevonden, kreeg de titel "De oudste boot van Friesland" mee. Het bootje dateert namelijk van 1180. Onze vrijwilliger Sjaak de Visser bouwde twee modellen van de praam en een model van een middeleeuwse kogge, die een plek in deze tentoonstelling kregen. De film die bij de tentoonstelling werd gemaakt, werd betaald door de Gasunie en de Stichting de Grote Zuidwesthoek.

Museumfotograaf Freerk Bokma bedacht het concept van de tentoonstelling "Modelmensen". Hij fotografeerde particuliere eigenaars van scheepsmodellen in hun huis of kantoor, poserend bij hun model, waar vaak een heel persoonlijk verhaal bij te vertellen is. De foto's en de modellen waren te zien in de expositie. De verhalen werden verteld in het gelijknamige boek dat bij de tentoonstelling werd uitgegeven.

Voor de tentoonstelling van zeemanssouvenirs konden we putten uit de rijke collectie die Albert Flonk vorig jaar aan ons museum schonk.

Jelle Koenen stelde de exposities samen. Hij deed het onderzoek en zocht de bijpassende voorwerpen bijeen uit de eigen collectie en uit de collecties van andere musea en particulieren. Freerk Bokma was actief bij de inrichting van de tentoonstellingen. Panelen, sokkels en vitrines werden door hem vervaardigd. Samen verzorgden Jelle Koenen en Freerk Bokma de uitgave van het boek "Modelmensen".

Website

In 2014 kreeg de website een nieuw uiterlijk, dat past bij de huisstijl die we sinds 2011 hebben. Het is echter niet alleen een nieuw jasje, ook de opbouw en de inhoud zijn vernieuwd. Met reactieknoppen en formulieren is de site interactiever geworden. Jeannette Tigchelaar leidde de vernieuwing van de website in goede banen. Ongewenst neveneffect van de verandering is dat met de nieuwe opzet van de database de koppelingen van Google verloren gingen. Deze koppelingen moesten weer opnieuw opgebouwd worden en dat kost niet alleen tijd, maar vooral ook veel digitale bezoekers. Er wordt hard aan gewerkt deze koppelingen te herstellen, zodat onze voorwerpen weer goed vindbaar zijn.

Educatie

In 2014 bezochten 120 schoolklassen het Kindermuseum. De programma's, die in het kader van het cultuurmenu van Akte 2 aan bod kwamen waren: "Welkom aan boord" en "Stappen door de kunst". In het najaar draaide het programma rondom het thema "Feest" van de Kinderboekenweek. Met een admiraal trokken kinderen langs allerlei maritieme feestelijkheden en eindigden zij bij de tewaterlating van een boot in de museumvijver. Dankzij een team van elf vrijwilligers lukte het om zoveel schoolklassen te begeleiden. Tijdens de schoolvakanties waren er veel activiteiten. Tijdens de voorjaarsvakantie was het bijzonder druk. Het thema "Piraten" lokte maar liefst 2.257 kinderen met hun pakes en beppes naar het museum. Ook bij de activiteiten in de vakantie konden we een beroep doen op vele tientallen vrijwilligers. De museumeducatoren Anke Roorda en Merijn van Veen ontwikkelden de programma's en activiteiten. Dat deden ze niet alleen voor het eigen museum, maar ook voor andere instellingen, voor het Jopie Huismanmuseum bijvoorbeeld. In de tweede helft van het jaar zijn de educatoren druk bezig geweest met het programma "de Draaikolk". Dit is een ambitieus project, waarbij een lesprogramma wordt ontwikkeld voor de leerlijn cultureel erfgoed voor de groepen 1 tot en met 8. Voor al deze groepen zijn werkboeken en leskisten gemaakt. De methode sluit zo goed aan bij de leerlijn, dat zij de lesstof vervangt, en is daardoor bijzonder aantrekkelijk voor het onderwijsveld. De start van de lesmethode wordt gemarkeerd door met een spectaculaire tentoonstelling, waarbij een avontuurlijke draaikolk en een nagebouwde zeedijk centraal staan. De methode en de expositie konden worden gerealiseerd dankzij bijdragen van: het Old Burger Weeshuis, Stichting de Grote Zuidwesthoek, Stichting Woudsend anno 1816, het Prins Bernhard Cultuurfonds, it Wetterskip en de Vereniging Fries Scheepvaart Museum.

Publicaties en onderzoek

Bij de tentoonstelling over de middeleeuwse praam van Tirns is een film gemaakt. Het onderzoek en het script daarvoor werden verzorgd door Jelle Koenen. Hij schreef ook de teksten voor het boek, dat verscheen bij de tentoonstelling Modelmensen. Freerk Bokma maakte de foto's voor het boek.

Voor het Liber Amicorum voor Douwe de Vries, die in 2014 afscheid nam als voorzitter van

de Ottema-Kingma Stichting schreef ik een bijdrage over Friese hooischippers. Redactiewerk werd gedaan voor het jaarboek van ons museum en voor het Historische Tijdschrift Fryslân. Door Jelle Koenen werd historisch onderzoek verricht voor het samenstellen van de tentoonstellingen en voor het registreren van de voorwerpen. Jeannette Tigchelaar deed onderzoek ten behoeve van de inventarisatie van foto's en archieven. In 2014 bezochten 214 personen de leeszaal van het museum. Ze deden onderzoek in de archieven en in de bibliotheek. Deze onderzoekers werden begeleid door Jeannette Tigchelaar. Zij beantwoordde ook de 615 e-mails met vragen over de collecties.

Bibliotheek, archief en fotocollectie

De bibliotheek groeide met 68 titels. Deze titels en 97 titels van tijdschriftartikelen werden toegevoegd aan de bibliotheekcatalogus. Schenkingen voor de bibliotheek werden verkregen van: Uitgeverij Afûk (Leeuwarden), J. Beentjes (Sneek), G. Boeijenga (Sneek), A. Booij (Sneek), R. Couwenhoven (Zaandam), T.J. van Drooge (Almelo), K. Faber (Haarlem), Flevodruk (Harlingen), A. Flonk (West-Terschelling), Fundação Odebrecht (Brazilië), S. ten Hoeven (Nijland), D. Huizinga (Drachten), E.D. de Jong (Goïngarijp), P. Klaaren (Sneek), Koninklijke Watersport-Vereeniging "Loosdrecht", D. en A. Landeweer-Vahrenkamp (Voorburg), Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (Amersfoort), S. Schoustra (Burgum), P. Sijbranda (Sneek), Stichting Archeos Fryslân, Teding van Berkhout-Stichting en jhr. drs. H.S. van Lennep (Den Haag), Twaalfvoetsjollenclub, Uitgeverij Bas Lubberhuizen (Amsterdam), Valkenklasse Organisatie, W. Visscher-Jousma (Kampen), W.A. Vos (Lelystad), Walburg Pers (Zutphen), G. Wierda (Vlaardingen).

Jeannette Tigchelaar inventariseerde het omvangrijke archief van de Noord Nederlandse Watersport Bond (NNWB). Vele strekkende meters archiefmateriaal zijn geordend. Een vrijwilliger en personeelsleden hielden zich bezig met het indiceren van de correspondentie uit het archief van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten.

Bij het 325-jarig jubileum van de Bouwmaterialenhandel Erven Feenstra te Sneek werd in de showroom van het bedrijf een kleine presentatie van het archiefmateriaal ingericht.

De fotocollectie en de documentatiecollectie groeiden met aanwinsten, die werden geschonken door: A. Alkema-Broekema (Heerhugowaard), P. Baljet (Sneek), L.R. van der Beek (Smilde), J. de Boer (Sneek), A. Booij (Sneek), H. Bosma (Sneek), J. Bucher (Boulogne), B. van Haersma Buma (Leeuwarden), A. Elliot, S. Faber (Sneek), K.F. Gilemacher (Joure), J. Haagsma (Jutrijp), A.J. Herkelman (Bodensee), M. Hoekstra (Sneek), S. ten Hoeve (Nijland), T. Jager-Faber (Sneek), de heer en mevrouw van der Keulen (Leeuwarden), W. Kruf, M. Kruyt (Amsterdam), J.K. Kuipers (Sneek), J. Lindeman (Doorwerth), G. Nauta (Heeg), Omrop Fryslân (Leeuwarden), A. Oosterhof (Sneek), R.J. Osinga (Sneek), D.J. Roostenstein (Sneek), M. Sanders, P. Sijbranda (Sneek), G. van Snits (Sneek), Th. Twijnstra (Sneek), Joh. van der Veen (Drachten), Vereniging Historisch Sneek, C. Visser (Sneek), J.B. Westerhof (Burgwerd), E. Wierstra (Sneek), S. van der Zee (Hillegom), A. Zwerver (Leeuwarden).

Lezingen en ontvangsten

De Vereniging Fries Scheepvaart Museum organiseerde vijf lezingen.

29 januari	Hedman Bijlsma en Sippie Tigchelaar over Atje Keulen-Deelstra
4 maart	Tom Schoonhoff over de zeesleepboot Holland
30 april	Tjeerdo Wieberdink over de restauratie van het Wieringer haringskuutje WR60.
26 maart	Jeannette Blijdorp-Jonker over kapitein Drieves Jonker van Schiermonnikoog

22 oktober Stella Ruhe over Visserstruien

26 november Arent Vos over de stranding en wrakvorming van de Batavia

Ook andere partijen organiseerden lezingen of seminars in onze Geheerzaal. Zo ontving Jelle Koenen de Stichting Oud Zeilend Hout en hield daar ook een inleiding. De Wurkgroep Maritime Skiednis van de Fryske Akademy en de Stichting Oud Sneek organiseerden symposia in ons museum en het gemeentebestuur ontving in het museum een delegatie uit Kurobe (Japan). Meerdere avonden per jaar organiseert het Antonius Ziekenhuis zogenaamde "klinische avonden" in ons museum. Het zijn maar een paar voorbeelden van hoe er gebruik wordt gemaakt van de faciliteiten van ons museum.

Excursies

De jaarlijkse excursie voor leden van de Vereniging Fries Scheepvaart Museum ging dit jaar naar Haarlem, waar het Teylers Museum werd bezocht, en naar de Hortus Botanicus in Leiden. De belangstelling was zo groot dat zelfs de grootste bus van Friesland niet groot genoeg was om iedereen mee te kunnen nemen. Het bestuur vindt het erg vervelend dat er leden teleurgesteld moesten worden. Groot was ook de belangstelling voor de reis met de zeesleepboot Holland. Zo groot zelfs dat er twee reizen georganiseerde konden worden op 18 en 19 april. In totaal maakten 140 leden de zeereis van Harlingen naar Terschelling mee.

Marketing en PR

In 2014 is er door de Stichting Samenwerking Musea in Zuidwest Friesland hard gewerkt aan een marketingplan voor de zestien musea in de gemeente Súdwest-Fryslân. Geen van deze musea lukt het goed om hun museum op een professionele manier in de markt te zetten. Samen zou dat wel mogelijk moeten zijn en zou bovendien samenwerking kunnen worden gevonden met andere toeristische ondernemers. Het plan is ingediend bij het Mondriaanfonds, dat voor dergelijke samenwerkingsprojecten geld beschikbaar stelt. De reactie was positief, maar wel op voorwaarde dat de provincie en de gemeente ook een stevige bijdrage zouden leveren. Omdat onze plannen niet pasten binnen de kaders van het provinciale toerismebeleid, kwam het daar niet van. En daarmee verviel ook de kans op een substantiële Rijksbijdrage. Jammer, maar misschien kunnen in de toekomst toch onderdelen van het plan gerealiseerd worden.

In 2014 is het budget voor de marketing besteed aan enkele advertenties, flyers, minicards (in hotels) en affiches. Wat misschien wel beter werkt, is de free publicity naar aanleiding van de vele activiteiten in het museum. In kranten en op radio en TV werd veel aandacht besteed aan deze activiteiten. De sociale media Facebook en Twitter werden door vrijwilliger Alice Booi volop ingezet bij het bekend maken van onze activiteiten. Bij de opening van het watersportseizoen presenteerde ons museum zich in een kraam op de watersportmarkt in Terherne.

Vereniging en twee stichtingen

Het museum is in 1938 opgericht door de Vereniging Fries Scheepvaart Museum. Sinds 1976 wordt het museum geëxploiteerd door de Stichting Fries Scheepvaart Museum. De vereniging ondersteunt het museum door het beschikbaar stellen van menskracht en financiën en door het beheer van de museumgebouwen, die allemaal eigendom zijn van de vereniging. Sinds 1986 behartigt de Stichting Museum de Fryske Winter de zaken die te maken hebben met de collecties in de IJzaal.

Stichting Fries Scheepvaart Museum

De samenstelling van het bestuur was per 1 januari 2014 als volgt: P. Schulting (voorzitter), mevrouw S.N. Paauwe (secretaris), mevrouw D. Eringa-Berghuis (penningmeester), mevrouw G. Engelsma-Koopman (bestuurslid). In april werd mevrouw Engelsma opgevolgd door de heer L. Touwen. Het bestuur wordt bijgestaan door vier adviseurs: de drie leden van het dagelijks bestuur van de Vereniging Fries Scheepvaart Museum en de directeur van het museum. Het bestuur van de Stichting vergaderde op 2 februari, 23 april, 9 september en 25 november. In de vergaderingen is onder meer gesproken over het gemeentelijk museumbeleid, over het Kolleksjesintrum Fryslân en over de sponsoring.

In de uitvoeringsnota Musea Súdwest-Fryslân werd het idee van een innovatiefonds gepresenteerd. Alle musea uit de gemeente zouden voor innovatie en verbetering van kwaliteit een beroep mogen doen op dit fonds. Omdat de voor dit fonds benodigde gelden gevonden moesten worden binnen het gemeentelijke museumbudget, zou dit een extra bezuiniging op ons museumbudget van 10% betekenen. De bezuiniging van 5% waartoe eerder al was besloten, had ons museum geaccepteerd, omdat duidelijk was dat de gemeente moest bezuinigen. Een extra bezuiniging van 10% kan alleen opgevangen worden door te snijden in het personeelsbestand. Daarmee zou professionele museale kennis en ervaring verloren gaan, niet alleen voor ons museum, maar ook voor de andere musea in de gemeente, waarmee veel wordt samengewerkt. In ambtelijke en bestuurlijke overleggen zijn deze risico's van het voorgenomen beleid toegelicht. Omdat de gemeente de gevolgen niet had voorzien, is de uitvoeringsnota gewijzigd. Het innovatiefonds is afgeslankt en de voor het fonds benodigde gelden worden betrokken uit het algemene gemeentelijke cultuurbudget. Daarmee was de extra bezuiniging van 10% op de subsidie voor ons museum van de baan. Vlak voor de verkiezingen heeft de gemeenteraad de gewijzigde uitvoeringsnota aangenomen.

Vereniging Fries Scheepvaart Museum

De samenstelling van het bestuur was per 1 januari 2014 als volgt: C.P. Dros (voorzitter), B. Oppewal (secretaris), J.D. Pruijboom (penningmeester), M.M. Bolhoven, O.C.A.M. Brenninkmeijer, mevrouw E.J. Gaastra-Blauw, mevrouw S.N. Paauwe, P. Schulting, mevrouw M.S. Taselaar (bestuursleden).

In het voorjaar traden de heer Dros en mevrouw Gaastra af. In deze vacatures benoemde de algemene ledenvergadering de heren A.J.F. Dinkelberg en F.R.J. van Drooge. De bestuursleden Paauwe en Pruijboom werden voor een nieuwe termijn benoemd. Na het vertrek van de heer Dros werd de heer Brenninkmeijer voorzitter.

Het voltallige bestuur vergaderde op 6 februari, 27 maart, 22 september en 20 november. In kleiner verband overlegden groepjes bestuursleden over diverse zaken, deels ter voorbereiding van de bestuursvergaderingen. De leden van het dagelijks bestuur woonden als adviseur de vergaderingen van het bestuur van de Stichting Fries Scheepvaart Museum bij.

In het bestuur besproken punten waren onder andere:

- De zittingsduur van de bestuursleden; die wordt in beginsel beperkt tot twee zittingsperiodes.
- Een beleidsplan van de vereniging en in relatie daarmee de ambities die het bestuur voor ogen heeft. Het bestuur acht een groot ledental belangrijk voor het maatschappelijk

draagvlak voor het museum, maar ziet ook andere mogelijkheden om dat draagvlak te versterken en wil de Stichting Fries Scheepvaart Museum daarbij ondersteunen. In dit verband is ook gesproken over mogelijkheden het jaarboek voor de lezer aantrekkelijker te maken.

- De verzekeringen van de vereniging; op onderdelen heeft dit tot aanpassingen geleid.
- De voorbereiding van een nieuwe huurovereenkomst tussen de vereniging en de Stichting Fries Scheepvaart Museum voor het gebouwencomplex. Daarbij heeft ook een toetsing van de huurprijs plaats gehad.
- De financiële controle binnen de vereniging en de daarbij aan te houden procedures. De medeverantwoordelijkheid van alle bestuursleden voor het financieel beheer zal worden versterkt en de benoeming van leden van de kascommissie zal meer aandacht krijgen, mede met het oog op de benodigde deskundigheid.
- Onderhoud van de graven van de familie Sustring-Sytsma in relatie tot de erfenis die de vereniging van het echtpaar Sustring ontving. Er is opdracht gegeven voor onderhoud aan enkele grafstenen.

Het ledental van de vereniging daalde licht van 1303 naar 1290 aan het eind van het verslagjaar. Er konden 38 nieuwe leden worden genoteerd, maar daar stonden 51 uitschrijvingen tegenover. De algemene ledenvergadering werd gehouden op 30 april. Het jaarverslag en het financiële verslag worden openbaar gemaakt op de website van het museum. Dit laatste gebeurt omdat de vereniging een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) is.

Vertegenwoordiging Vereniging Fries Scheepvaart Museum

De bestuursleden de heer P. Schulting en mevrouw S.N. Paauwe vertegenwoordigen de vereniging in het bestuur van de Stichting Fries Scheepvaart Museum; zij zijn daar respectievelijk voorzitter en secretaris. Het bestuurslid mevrouw M.S. Taselaar is vertegenwoordiger van de vereniging in het bestuur van de Stichting Museum De Fryske Winter. De leden van het dagelijks bestuur van onze vereniging vormen tevens het bestuur van de Stichting Monumenten Kleinzand, juridisch eigenaar van de panden Kleinzand 18, 20 en 22/24. De heer Olav Loeber uit Maarsbergen vertegenwoordigt de vereniging in het bestuur van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten. De directeur vertegenwoordigt de vereniging in het bestuur van de Stichting De Grote Zuidwesthoek.

Stichting Museum de Fryske Winter

Het bestuur van de Stichting Museum de Fryske Winter vergaderde twee keer. Op 27 januari 2014 werd de jaarlijkse avond voor ijsclubbesturen georganiseerd. Secretaris Hedman Bijlsma verzorgde toen een lezing over de schaatsloopbaan van Atje Keulen-Deelstra. Begonnen als kortebaanjager, maakte ze van 1970 tot 1974 furore op de lange baan. Ze werd nationaal, Europees en Wereldkampioen. Bij de Olympische Winterspelen van 1972 in Saporro behaalde ze zilver en brons. Na het allroundschaatsen richtte Atje Keulen zich op het marathonschaatsen. Tijdens het tweede deel van de avond werd dochter Boukje Keulen geïnterviewd door Sippy Tigchelaar. Op indringende wijze vertelde ze hoe Atje Keulen haar schaatscarrière combineerde met haar rol als moeder, echtgenote en boerin. In de ijszaal van het museum was gedurende de eerste maanden van het jaar – en dus ook tijdens de Winterspelen in Sochi - een presentatie over Atje Keulen ingericht. Een bijzondere

herinnering aan een bijzondere vrouw, die lange tijd deel uitmaakte van het bestuur van Stichting Museum de Fryske Winter.

Samenwerking

Voor of namens het museum maakte ik deel uit van een aantal besturen en werkgroepen:

- Stichting de Grote Zuidwesthoek
- Stichting Oud Sneek
- Jury voor de Kleine Bouwprijs Sneek van het Siebold Hartkampfonds
- Stichting Kolleksjesintrum Fryslân
- Directeurenoverleg Súdwest Fryslân
- Stichting Töintsje Leech te Workum
- Stichting Samenwerking Musea Zuidwest Friesland (secretaris)
- Bestuur Koninklijk Fries Genootschap
- Stichting Duurzaam Vervoer Sneek (elektrische shuttlebussen)
- Adviescommissie Historische Schepen van de Gemeente SWF
- Stichting Interieurs in Friesland

Anke Roorda participeerde in verschillende educatieve samenwerkingsverbanden van musea en andere culturele instellingen.

- Fries Educatief Platform
- Lid Cultuurnetwerk Akte 2
- Lid werkgroep Kultuer Edukaasje mei Kwaliteit
- Werkgroep Kunst- & Cultuurdagen in Sneek
- Stichting Klompkesilen

Dat ons museum zich profileert als een netwerkmuseum blijkt uit de bovenstaande lijst van museale, maritieme en culturele samenwerkingsverbanden. Via deze netwerken komen veel activiteiten in het museum gemakkelijk tot stand.

Bij tal van feestelijkheden en andere bijeenkomsten heb ik het museum vertegenwoordigd. Een paar voorbeelden: opening van de Rembrandt-expositie in het Hannemahuis te Harlingen, jury Zandsculpturenfestival in Sneek, Museumcongres in Leeuwarden en de opening bezoekerscentrum Mar en Klif in Nijemirdum.

Sponsoring

De sponsorcommissie, gevormd door bestuursleden van de stichting en de vereniging was ook in 2014 actief. Het Sneker bedrijf Kwant Controls werd sponsor vanaf 1 januari 2014. De bedrijven Snijtech uit Joure en Paques Beheer deden de toezegging het museum vanaf 1 januari 2015 te steunen. De Rabobank gaf aan nog eens een periode van drie jaar te willen bijtekenen als museumpartner. De sponsorcommissie heeft ook nagedacht over een methode om sponsoring van het museum ook mogelijk te maken voor het MKB.

Erfenissen en giften

De Vereniging Fries Scheepvaart Museum werd in 2014 opnieuw begunstigd met enkele erfstellingen en giften. Het bestuur is er erg dankbaar voor dat een aantal mensen en organisaties hun betrokkenheid bij het museum op deze wijze tot uitdrukking brengen. Het

betreft de hieronder staande bedragen.

Stichting Maritiem Centrum	€ 2.500,00	
P.W. Janssens's Friesche Stichting	€ 1.500,00	
Stichting OPA	€ 350,00	
Erfenis mevrouw J. Brouwer-Melchers (grotendeels in certificaten)		€ 16.936,18
Legaat de heer G.A. Broek	€ 10.000,00	
Opbrengst 'schatkist' in hal van museum	€ 312,19	

Behalve een aan de vereniging overgedragen belegging zijn deze bedragen opgenomen in het Aankoopfonds.

Gebouwen

Freerk Bokma verzorgt het klein onderhoud aan de gebouwen. Ook zorgt hij voor de controle van de technische installaties (alarmcentrales, verwarming, klimaat, liften et cetera). De gebouwen werden schoongehouden door Nynke Wiersma en Joke Leeverink. Monumenten Advies Noord begeleidde het onderhoud aan de buitenkant van de gebouwen. Schilders en aannemers hebben de zuidgevels van de panden aan het Kleinzand onderhanden genomen. Omdat enkele van deze panden de status van rijksmonument hebben, kon voor deze werkzaamheden subsidie worden verkregen van het Rijk en van de provincie Fryslân.

Kolleksjesintrum

Ons museum is een van de vijf instellingen die gebruik mag maken van het nieuw te bouwen Kolleksjesintrum Fryslân. In 2014 is een architect gekozen, is een ontwerp gemaakt, is er grond gekocht en zijn plannen gemaakt voor de inrichting met rijdende stellingen en schilderijrekken. Eind 2015 moet het gebouw klaar zijn.

Winkel

De belangstelling voor de museumwinkel wordt steeds groter. Aaltje Sprik en Dina Eringa houden het assortiment scherp in de gaten. Het wordt steeds duidelijker welke boeken, ansichtkaarten en souvenirs het beste verkocht worden in onze winkel. Janneke Vellinga uit Terherne was behulpzaam bij de inrichting van de winkel.

Bezoekers

In 2014 daalde het aantal bezoekers weliswaar licht, maar we mogen niet klagen, want in het 76-jarig bestaan van het museum was 2014 het op twee na beste jaar als het gaat om dat bezoekersaantallen. Vooral in de maanden november en december was het rustiger dan normaal. De concurrentie van kerstmarkten is dan groot. Daarom hebben we voor 2015 alvast nagedacht hoe we in deze maanden toch bezoekers kunnen verleiden naar het museum te gaan. Opvallend is de scherpe daling van het aantal digitale bezoekers. Dit heeft te maken met het feit dat onze nieuwe site door Google niet herkend werd. De gebroken links met de voorwerpen in onze collectie moeten hersteld worden en dat kost tijd. Er is goede hoop dat de digitale statistieken in 2015 een gunstiger beeld geven.

	2014		2013	
0-5 jaar	1.447	5%	1.527	5%
6-18 jaar	2.379	8%	2.000	7%
Volwassenen	8.406	30%	7.851	26%
Groepsbezoeken	2.271	8%	2.727	10%
Vouchers	454	2%	215	1%
Leden	1.623	6%	1.593	5%
Scholen	2.837	10%	4.110	14%
Gratis	1.938	7%	2.551	9%
CKV / CJP	59	0%	77	0%
Museumkaart	6.671	24%	6.458	23%
TOTAAL	28.085		29.109	

Digitaal   2014: 104.571   2013: 234.986

Groepsbezoeken

Maar liefst 6.055 gasten bezochten ons museum in groepsverband. Rondleidingen werden geboekt door 67 groepen en 97 groepen maakten gebruik van de catering. Onze stadsgidsen leidden 111 groepen rond. Het zijn allemaal vrijwilligers die deze faciliteiten aanbieden. Zij zijn de gastheren en gastvrouwen van ons museum en van onze stad. De organisatie van de groepsbezoeken en het inroosteren van vrijwilligers gebeurt door de personeelsleden Grytsje Feitsma en Joke Leeverink.

Besluit

Het jaar 2014 was een goed jaar. Er waren veel activiteiten, er zijn ambitieuze plannen ontwikkeld en we mochten zeer veel gasten ontvangen. Nog belangrijker dan de bezoekersstatistieken is de waardering van onze gasten. In het gastenboek staan hartverwarmende reacties. Ook digitale reviews op websites als Tripadvisor zijn zeer positief. Ons museum wordt daar vanwege de vele positieve recensies gekwalificeerd als "Topattractie van Sneek". Zelf doen we ook onderzoek naar hoe onze bezoekers het museum beleven en wat er beter kan. We leren daar veel van. Uit deze enquêtes komt naar voren dat de gastvrijheid van ons personeel en onze vrijwilligers hoog wordt gewaardeerd. Aan het eind van de enquête mogen bezoekers een rapportcijfer aan het museum toekennen. In 2014 scoorden we een 8,3 als gemiddeld cijfer. Een rapportcijfer waar je mee thuis kunt komen!

Meindert Seffinga